

pris: 30 kr.

Foreningen Danmark-Letland

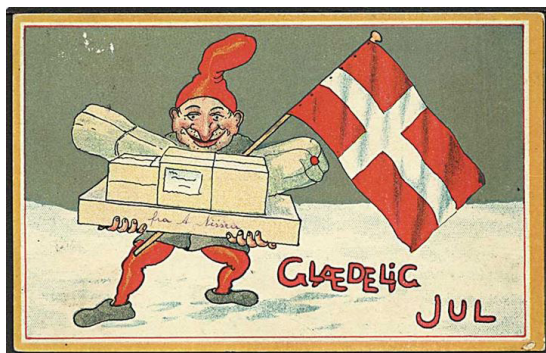
Nr. 4 dec. 2019 27. årgang

ISSN 1901-5720

Indhold

Letlandsdag i Helsingør	3
Nationaldagsfest 18. nov.	6
Præsident Egils Levits tale	8
Ambassadens tale	10
Letland i vore hjerter	12
Højtidlighed ved Det lettiske Monument	14
Lenin i Lund kommer fra Jelgava	16
Indkaldelse til Generalforsamling	19
Nyheder fra regering og NGO'er	20
Mødet med Ivars Sīlis	28
Medlemsmøde	32
Camp 34	36
Bestyrelsen	40
Foreningen....	41
Nyttige adresser	42
KALENDER for 2019	43

Hvad har nissen mon i pakkerne?

I må ikke sige det til nogen, men han har faktisk kontingent fra alle de glade medlemmer af Foreningen Danmark-Letland. Mon der også er en fra dig?

Det håber vi. Og håbet er lysegrønt. Se evt side 41 så du ved hvad du skal betale for 2020 og hvordan du kan betale.
God jul !

Forsidefoto fra 18. november festen i Kilden. Foto LN

Deadline for næste nummer er 1. marts 2020

Letlandsdag i Helsingør

Entreprenør Guna Grinberga og ambassadør Alda Vanaga

Letlands vej til den genvundne frihed

Foreningen Danmark-Letland havde i samarbejde med Poul Erik Kandrup, Helsingør Aftenskole og Folkeuniversitet inviteret til seminar om Letland lørdag den 26. okt. Anledningen var 100 året for Letlands selvstændighed.

Mødet fandt sted i en smuk gammel gymnastiksal som lå i tilknytning til en gammel realskole. Det var et heldagsmøde og der var modtagelse med rundstykker og kaffe allerede kl. 9.00, hvorefter arrangementet gik i gang 9.30.

Indledningen begyndte med at Letlands Ambassadør Alda Vanaga holdt en kort tale, derefter blev det formanden Kirsten Gjaldbæks tur og til sidst sluttede Poul Erik Kandrup af med at sige nogle indledende ord.

Derefter startede det egentlige program, som var meget langt og varieret. Først en lille tegnefilm, som på humoristisk vis fortalte om Letland, så gik lektor Peter Kyhn i gang og fortalte engageret og spændende om Letlands historie. Nu blev det foreningens bestyrelses medlem Holger Pyndts tur. Han er

Kristina og Kirsten

forhenværende kontorchef i Kommunernes Landsforening, og han fortalte om sine erfaringer med at designe og inspirere Letland til et nyt politisk/økonomisk system i 1990'erne.

Så blev filmen "The Baltic Path to Freedom" vist. Den viser hvordan optakten til den store menneskekæde,

som gik gennem de tre baltiske lande, kom i stand.

Næste emne handlede om, hvordan man opbygger et tillidsfuldt forhold mellem russer og letter. Her fortalte arkitekt Guna Grinberga om personlige oplevelser, og hun koncentrerede sig især om, hvilken betydning sproget havde og hvor magtfuldt det er. Guna fortalte på fint dansk om nogle erfaringer fra sit liv, hvor det havde været nødvendigt at give chokolade og blomster for at få sygeplejerskerne til at tale lettisk på et russisk hospital.

Så var der frokost og lettiske lækkerier og smagsprøver, balsams og lettisk rugbrød. Derefter fortalte Niels Bendix Knudsen sammen med Lis Nielsen om deres 25 år med at lave højskole i Letland og viste samtidig billeder fra perioden.

Vi var heldige, at vi havde fået besøg af Ieva Zibsom, som er leder af udstillinger på det nye, prægante nationale bibliotek i Riga, hun afrundede seminaret i Helsingør med et spændende indlæg om kunst, design og arkitektur i Letland med særlig fokus på perioden 1890-1930, hvor art nouveau i design, jugendstilen i bygninger, og ekspressionismen i malerkunsten prægede perioden.

Hun indledte med at præsentere det flotte interiør i nationalbiblioteket og udpluk fra en række udstillinger.

I en række flotte billeder tog hun tilhørerne med rundt i udvalgte jugendstil bygninger i Riga, herunder en lejlighed som var indrettet delvist med originalt interiør, delvist med interiør, der var modelleret efter det design, som prægede ind-

retningen under jugendstilen. Det var en gylden økonomisk periode i Riga, hvor mange flotte bygninger blev opført. Malerkunsten havde gode kår under Letlands første frie periode i 1918-1930'erne, som det også blev humoristisk beskrevet under den lettiske film "Homo Novus", der blev fremvist under den baltiske filmfestival i maj 2019. Det var primært ekspresionismen, der prægede kunstscenen i Letland i den periode med Janis Rozentāls, Vilhelms Purvītis, Johans Valters, Pēteris Krastiņš, Rūdolfs Pērle, and Teodors Ūders som de mest fremtrædende.

Ieva Zibarte var et godt bekendtskab, da hun også er en flittig skribent og debattør i skrevne medier og TV. Hun har som kurator bl.a. tidligere vundet den nationale arkitekturpris. Det var den lettiske ambassade i Danmark, som anbefalede hende. Ieva Zibarte benyttede også anledningen til at indhøste erfaringer fra det nye Dansk Arkitektur Center i Blox, Louisiana samt Søfartsmuseet i Helsingør, så måske kunne hun her finde inspiration til fremtidige udstillinger i Riga?

Tekst og fotos Holger Pyndt og LN

Keramikudstilling af Nature by Hand.

Nationaldagsfest 18. nov.

Letlands nationaldagsfest blev afholdt i Kilden i Brøndbyøster, som vanligt. Det var ikke den 18. november, men lørdag den 16. nov.

Værtinderne Alma og Unda

Festarrangørerne havde været i gang hele dagen og der var smukt pyntet med gran, lys og blomster da ca. 80 personer i festtøj ankom klokken 16.00. Først skulle vi høre præsident Egils Levits holde sin tale til letter i udlandet på storskærm. Derefter blev nationalsangen afsunget mens vi alle stod op. Talen kan læses på side 8.

Efterfølgende holdt Liga Usilenoka fra ambassaden en tale, (side 10 i bladet) idet ambassadøren var til nationaldagsfest i Vejle hos den Jyske Lettiske forening. Så blev det næstformand Niels Bendix Knudsens tur til at tale på Danmark-Letland Foreningens vegne. Han fortalte lidt om hvordan og hvad foreningen havde arbejdet med i begyndelse, blandt andet humanitær hjælp til Letland, især fordi mange af de der var tilstede ved festen ikke var født eller var meget unge dengang. Så var der en fin leg, hvor Kristina fra Lettisk - Dansk Forening ville have at alle kom ud på gulvet. Nu skulle vi så gå rundt og hilse på hinanden og stille tre spørgsmål til hinanden som lød: Hvad hedder du? Hvornår har du sidst været til et arrangement i din forening? Og hvad hedder din helt? Det var sjovt og fik rystet folk lidt sammen og man fik noget nyt at vide om hinanden.

Derefter var der "Den store bagedyst", hvor man skulle vurdere hvilken kage, der var smukkeste, senere skulle man vurdere hvilken kage, der smagte bedst.

Så var der lotteri og flotte gaver, og der var en quiz, som foregik på telefonen og også med store præmier.

Irene Henriksen, Niels Bendix og Anda Parbst smager på maden.

Der var arrangeret mange aktiviteter, og gjort en masse arbejde for at vi 5 danskere, der var mødt op også fik noget ud af konkurrencerne og quizzzen.

Ind i mellem var der også det store tag selv bord, med masser af lettiske retter.

Det er jo lidt trist at der kun kom 5 personer fra vores forening, måske vil der komme flere til næste år. Men tak til festudvalget for en fin fest, de havde gjort et stort stykke arbejde.

*Fotos Jørgen Lauterbach
Tekst LN*

Liene og Kristina forklarer legen

Præsident Egils Levits tale

Republikken Letlands præsidents tale til den lettiske diaspora ude i verden ved fejringen af den 18. november

Kære letter i hele verden!

I disse dage samles vi og vore venner både her i Letland og rundt i verden for at fejre Letlands 101 årsdag.

Det er tid til at føle glæde og stolthed og tænke dybere over vort land og vor lettiske identitet.

Som stat går Letland nu ind i et nyt århundrede. De næste hundrede år markerer en ny etape i Letlands udvikling mod en fri, lettisk, ansvarlig, moden og stærk stat i Nordeuropa. Letland giver indhold og mening for det lettiske folks fælles fortid, nutid og fremtid. Det at være lettisk har en væsentlig nutids- og fremtidsdimension. Det omfatter både vor identitet, som er forankret i vore værdier, og nye tiders tanker og idealer. Det omfatter både de letter, som bor Letland, og den lettiske diaspora, hvis betydning for Letland er blevet fastlagt med Diasporaloven, der blev vedtaget i år.

Letland er både et geografisk rum og et åndeligt rum, hvor man kan udfolde den moderne måde at være lettisk på. For at det kan lade sig gøre, er der brug for jeres medvirken. Vores fælles opgave er at give vort land videre til de kommende generationer som et bedre, smukkere og tryggere sted at være end det, vi modtog.

Kære landsmænd!

Mange, der bor uden for Letland, bestræber sig på at bevare deres tilhørsforhold til Letland og deres lettiske selvfølelse - endda gennem flere generationer - og rundt om i hele verden. Tilknytningen til Letland fastholder vi, uanset hvor vi, permanent eller kortvarigt, har bosat os. Det har jeg oplevet i de forskellige verdensdele, hvor jeg selv har boet eller har truffet

andre letter. Tanken om at bevare ens lettiske identitet og værdier er smuk og fortjener ros. Det giver samhørighedskraft. Og det er et bevidst valg - at tilhøre det lettiske folk og den lettiske stat. Det er ikke en selvfølge i en globaliseret verden, men det giver følelsen af at høre hjemme et sted. Vores stat er til for at sikre det lettiske folk, dets sprog og kultur og skabe udvikling for landet. Som gode borgere tilkendegiver I, at I har valgt Letland ved jeres aktive deltagelse i det lettiske valg og med jeres bidrag til Letlands udvikling gennem jeres viden og erfaring.

Hvad har dagens og morgendagens Letland mest brug for? At vi er bevidste om de lettiske værdier. At vi værdsætter vor historie, plejer vort sprog og kultur og er stolte over vort land. At vi er kreative og tør styrke de moderne lettiske værdier gennem innovation og aktiv medvirken i civilsamfundet og erhvervslivet samt at vi skaber gode resultater inden for videnskab, kunst og sport. Der er brug for, at samfundet agerer solidarisk, både i de store og i de tilsyneladende små ting. Ærlighed overfor hinanden og gensidig tillid. Hjælp til de svageste. For i vort samfund er ethvert menneske værdifuldt og ligeværdigt. Der er brug for aktivt engagement og mere velfærd, ikke opnået på bekostning af andre, men gennem bevidstheden om det fælles gode. Enhver er velkommen til at gøre en indsats for udviklingen af vort land, lige meget hvor i verden man befinder sig og uanset hvor stort eller lille et bidrag, man kan yde. Letland har været og er stadig det lettiske folks hjerte.

Jeg ønsker, at vores lands hjerteslag finder genklang i enhver af os! Lad Letlands venner høre hjerterytmen! Vi byder alle velkommen, som er parate til at forsvare Letlands demokratiske værdier og for hvem vort land er dyrebart. De hjerteligste lykønskninger til jer alle ved denne fælles fest for Letland!

Letland længe leve!
Gud velsigne Letland!

Ambassadens tale

Da ambassadør Alda Vanaga ikke kunne være tilstede i Kilden, var det Liga Usilenoka fra ambassaden, som holdt talen.

God aften!

Dette år fejres som heltenes år i Letland. Vi mindes de mennesker, som stræbte og stred for at grundlægge den lettiske stat.

Ideen om et frit Letland voksede gennem flere årtier, kampen for Letland var langvarig og hård. Mange gav deres liv for oprettelsen og forsvaret af den nye lettiske stat.

For en uge siden havde filmen "Sjælernes snestorm" premiere i Letland. Filmen er skabt på baggrund af Aleksandrs Grins' roman om de lettiske skytter, hvis sejre for et hundrede år siden sikrede, at vi letter i dag har vores egen stat. Deres kampe minder os om, at Letlands eksistens ikke er en selvfølge.

Den officielle grundlæggelse af republikken Letland fandt sted for 101 år siden. Men det er kun et referencepunkt, et øjeblik i evigheden. Den 18. november 1918 var starten på konsolideringen af den lettiske stats fundament og landets videre udvikling. Mange af de lettiske myndigheder- det lettiske militær, grænsevagten, udenrigstjenesten og mange andre myndigheder fejrer således deres 100-årsjubilæum i år. Efter hårde kampe på slagmarken skulle der opbygges en ny hverdag og Letlands navn skulle sættes på verdenskortet.

Den lettiske stat og det lettiske folk har oplevet skiftende tider - en begyndelse i et krigshærget land, herefter kom en opblomstringstid, som blev fulgt af en ny tragedie med krig, undertrykkelse og 50 års besættelse. Men vi har bevist, at de lettiske skytters frihedsånd ikke kan slukkes med undertrykkelse. Igen har vi, det lettiske folk, kæmpet for vores stat og bygget den op fra grunden på det fundament, som blev knust for 50 år siden.

Ligesom for 100 år siden forløber dette arbejde også i dag

famlende og ikke alt går helt, som man kunne ønske det. Men vi vokser med dette genopbygningsarbejde og bliver klogere for hvert år og hver generation. Letterne er dygtige og stræbsomme - der er kun knap to millioner af os, alligevel høres Letlands navn ofte nævnt ude i verden - i forbindelse med gode resultater inden for sport, musik, kunst og videnskab.

Den lettiske digter Rainis har sagt: "Vi er en lille stamme, men vores storhed afhænger af vores vilje". Hver og en af os er med til at styrke Letland, uanset hvor i verden vi befinder os. Hvis I ikke havde Letland i jeres hjerter - ville det lettiske samfund i Danmark i efterkrigstiden være forsvundet, der ville ikke være blevet oprettet Foreningen Danmark-Letland, Lettisk-dansk forening ville heller ikke være der, koret ville ikke synge de smukke lettiske sange, børnene ville ikke gå til lørdagsundervisning i den lettisk skole og vi ville nok heller ikke være samlet her for at fejre denne festdag. I ønskes en god fest!

Legen ved Nationaldagsfesten instrueres

Foto Jørgen Lauterbach

Letland i vore hjerter

Lille søde Alina har sendt mig kopier af sine tegninger, Ja, det fremgår tydeligt af tegningerne, at Letlands børn elsker og lovpriser deres fædreland. Alina er aktiv i den lettiske mazpulksbevægelse, som jeg har et udmærket kendskab til, og i 2020 vil jeg støtte 2 lokale mazpulksafdelinger i Kurzeme.

Letland har i tidens løb været lovprist af mange fremtrædende letter, og jeg vil blandt andet nævne forfatteren Maris Caklais, i "Zemelodes zem saules" (På jordkloden under solen).

Caklais skriver:

På jorden under solen findes et land, Letland.

På jorden under solen findes et folk, letterne.

På jorden under solen har folket en sang om solen.

Stå op lille sol, tidligt om morgenen
og gå ned om aftenen.

Spred varme om morgenen
og trøst os om aftenen.

Her på Letlands nationaldag den 18. november, hvor letterne i år kan fejre nationens 101 års fødselsdag, er det værd at

nævne de tanker, som den populære sangerinde og tidligere politiker Ieva Akuratere har gjort sig om sit fædreland. I Manai tautai - (til mit folk), udtrykker hun meget sigende de lidelser og afsavn letterne har levet under.

Til mit folk.

Mine tanker løber i disse nætter ad alle mulige veje,
fremad, til siden og i usete cirkler.

Mine rødder føler jeg; de vokser ikke som de skal,
ja selv frugtbarheden i jorden går til grunde:

- ja mit folk går til grunde i alle verdens egne.

Uden sit land kæmper det og deles,

mit folk går til grunde i alle verdens egne,

selv i sit eget land vokser det ikke som det skal.

Hjælp Gud, hjælp Gud hele det lettiske folk.

Før det hjem til Daugavas bredder -

ja før det hjem.

Hjælp Gud, hjælp Gud, vort lettiske folk.

Mange hilsener til bestyrelsen og de ansatte på Letlands Ambassade, I ønskes en glædelig jul og et godt nytår, både fra undertegnede og flere af mine små venner i Kuldīga og omegn.

I det nye år vil jeg og børnene fra 2 mazpulks besøge Ventspils, blandt andet Livonia Ordena pils (slottet herunder) og sportshallen.

Billeder og tekst Olav Ernstsén

Højtidlighed ved Det lettiske Monument

Lørdag den 17. november var der kransenedlæggelse på Vestre Kirkegård i København ved det Lettiske Monument.

Anledningen var den 18. november, Letlands nationaldag.

Klokken 11 præcist kom ambassadens biler kørende og hele ambassaden mødte op. Desuden var Virginia Kazeks og hendes søn Uldis Kazeks mødt op, som de altid plejer at gøre. Virginia er en af de letter, som sammen med familien flygtede under 2. verdens krig og som slog sig ned i Danmark. Virginia er nu 92 år, men klarer sig selv i sit lille rækkehus, kun med hjælp hver 14. dag. Ambasadør Alda Vanaga holdt en lille tale og lagde en flot opsats med røde og hvide blomster og det lettiske bånd. Derefter sang vi Letlands nationalsang. Vi var alle enige om, at det er en smuk tradition.

Vi har tidligere samlet kørt hen og drukket kaffe på en cafe bagefter, det burde vi gøre igen, det er hyggeligt at få snakket med folk og det er for koldt at stå og snakke ved monumentet på den årstid.

Tekst og foto LN

Ambasadør Alda Vanaga og Virginia Kazeks og hendes søn

Lenin i Lund kommer fra Jelgava

Restaurationskæden A Hereford Beefstouws hovedkontor i Lund ved Herning har et noget specielt vartegn – en liggende Leninskulptur.

Aage Damgaard, "Det kosmiske øje",
maleri på lærred 80x100.
Foto: Per Nielsen

I sommeren 2017 besøgte jeg den lettiske by Jelgava, hvor der på kunstmuseet var en stor maleriudstilling med mange værker – og dertil et flot udstillingskatalog – af danskeren Aage Damgaard (1917-1991), erhvervsmanden bag skjortefabrikken Angli og restaurationskæden A Hereford Beefstouw. Museet markerede 100-året for Aage Damgaards fødsel med en respekt og ærbødighed, som

vi burde skamme os over, at vi ikke har udvist herhjemme. Aage Damgaard var først og fremmest skjortefabrikant, men også en af Danmarks allerstørste kunstmæcener i nyere tid – som kunstner var han dog kun en middelmådig amatør! Så hvorfor nu denne udstilling og hvorfor en stor fejring så fjernt fra Danmark?

Jo, det er en pudsig historie. Lad os starte med at gå tilbage i tiden. Det er selvfølgelig en påstand, men mon ikke den sovjetiske statsleder Vladimir Iljitj Lenin (1870-1924) var den mest portrætterede personlighed i det forrige århundrede.

Lenin-monumentet ved stationen i Jelgava (1974-1990). Foto: Padomju mantojums/ Soviet heritage.

I hvert fald fik man det indtryk, når man rejste rundt i Sovjetunionen i 1970'erne og 1980'erne. Man så Lenins portræt alle vegne, og enhver større provinsby med respekt for sig selv havde en Lenin-statue på torvet. Men i takt med at folkefronterne voksede sig stærkere i de tre baltiske lande, dalede Lenins popularitet og nærmede sig drastisk nulpunktet. Den lettiske folkefronts avis "Atmoda" (Opvågnen) bragte i sommeren 1990 en stærkt satirisk artikel om disse "Leninekļi" (= Lenimenter. Dannet af Lenin og det lettiske ord for monumenter: pieminekļi). Artiklens forfatter havde foretaget en "videnskabelig" analyse af 46 Lenin-monumenter i Letland, heraf var der 20 stående Leniner, 19 Lenin-buster af anselig størrelse (fortrinsvis placeret ved kolkhoser eller større fabrikker), og i fire tilfælde havde man udelukkende gengivet Lenins hoved, hvoraf et enkelt var 10 meter højt. Så var der selvfølgelig de mange siddende Leniner, hvoraf statuen på torvet i Ludza havde en slående lighed med Rodins "Tænkeren". Ofte var man af sparehensyn gået på kompromis med materialerne – 18 af de nævnte Leniner var støbt i beton. Artiklens forfatter bemærker, at i 1950'erne blev der kun rejst 2 Lenin-monumenter i Letland, mens der i 1970'erne blev rejst ikke mindre end 24 – og efter Berlinmurens fald i 1989 havde sovjetstaten 1.500 Lenin-statuer i ordre fordelt rundt

Lenin-monumentet fra Jelgava i Lund ved Herning. Foto: Per Nielsen

i unionen. Forfatteren konkluderer, at jo svagere sovjetsystemet bliver, jo flere monumenter rejses der. Han slutter med at foreslå, at man samler alle Lenin-monumenterne i en zoo-lenisk park. Nogle steder i Baltikum er det rent faktisk sket.

Tilbage til Aage Damgaard. Efter Berlinmurens fald i november 1989 blev Lenin-skulpturerne i stor stil fjernet fra de offentlige pladser i de tidligere sovjetrepublikker. Hjemme i Herning sad kunstsamleren Aage Damgaard og så i fjernsynet, hvordan de væltede den ene Lenin-statue efter den andenovre østpå. Han tænkte, at sådan en ville han da grumme gerne have, og sendte derfor sine to sønner, Lars og Søren Damgaard, til Letland for at finde en passende Leninskulptur. ”Efter længere tid lykkedes det at finde en stor flot Lenin, der lå gemt væk i en kasse uden for ringmuren ved borgen i den gamle by Cēsis. Museumsdirektøren ville hellere end gerne sælge, men efter to år fik vi besked på, at museets bestyrelse havde underkendt salget. Så måtte vi begynde forfra,” fortæller enken Bitten Damgaard.

Men i 1994, tre år efter Aage Damgaards død, lykkedes det endelig at skaffe en Lenin-statue. I Jelgava stod der en stor flot udgave af bolsjevikkerens leder, endda udført af den

Lenin-monumentet i Lund ved Herning, hvor artiklens forfatter står under det. Foto: Per Nielsen

kendte lettiske kunstner Otto Kalējs i 1974. Byrådet ville sælge statuen, men kun på én betingelse: en tilbagekøbsret på 10 år - til samme pris. Byrådets politikere havde på det tidspunkt svært ved at tro på, at det kommunistiske styre ville forsvinde for altid – man kunne pludselig få brug for Lenins tilstedeværelse på torvet igen. Familien Damgaard accepterede forbeholdet og betalte 10.000 amerikanske dollars for statuen.

Transporten af den 10 meter høje statue var ikke let. Den blev fragtet til Riga, herfra sejlet med skib til Århus, og den sidste del af rejsen foretog Lenin på ladet af en lastbil.

På forhånd havde familien Damgaard kontaktet kunstneren Sven Dalsgaard (1914-1999), som fik den geniale idé, at Lenin skulle ligge lit de parade i fire meters højde på ”gafler” af rustfrit stål.

Først i marts 2000 blev skulpturen endelig stillet op i Lund ved A Hereford Beefstouws hovedkontor – efter en række mislykkede forsøg på at få den opstillet bl.a. ved hovedindgangen til Tivoli i København og på Torvet i Herning.

Den historie udviklede sig til et livslangt venskab mellem familien Damgaard og borgerne i Jelgava. Og nu ligger deres Lenin i Lund ved Herning og tænker over, hvad det egentlig er, han har gjort for verden.

Foto og tekst: Per Nielsen

Indkaldelse til Generalforsamling i Foreningen Danmark-Letland

31. marts 2020, kl 19.00 i KILDEN i Brøndbyøster,
Nygårds plads 31.

Dagsorden ifølge vedtægterne.

Nærmere oplysninger følger senere,

Se hjemmeside og næste blad for endelig dagsorden

Kirsten Gjaldbæk

Nyheder fra regering og NGO'er

Møde med repræsentanter for ngo'er og Finansministeriet

Den 16. september organiserede Finansministeriet en tænketank for en meningsudveksling, hvor repræsentanterne for ngo'erne blev opfordret til at deltage. I tænketanken blev emner omkring den aktuelle situation i NGO-sektoren drøftet, hvad der blev forbedret ved skattepolitiske reformer, samt spørgsmålene om forbedring af det offentlige tilskudssystem og effektiviteten af det retssystem, der styrer aktiviteterne af de organisationer, der yder offentlig støtte

Vellykket orientering om Saeima og befolkningen – Hvordan finder man den rigtige dør til at banke på?

Tænketanken Providus og Civic Alliance - Letland indbød til et en-dags træningsforløb: "Hvordan finder man den rigtige dør at banke på?" Uddannelsen fandt sted den 3. oktober. Uddannelsen blev oprettet for at øge effektiviteten og professionalismen for ngo-sektorens ledere.

Rapport om bæredygtig udvikling af civilsamfundet i 2018

De Forenede Staters Agentur for International Udvikling (USAID) har i samarbejde med Civic Alliance Letland udarbejdet den lettiske rapport om bæredygtigt civilsamfundsudvikling i de forløbne 14 år.

Civilsamfundsindexet måler tilstanden i en ngo's arbejde og arbejdsmiljø i et givet land. Det giver mulighed for gennem flere år at identificere fremskridt eller tilbageskridt af NGO-sektorens udvikling, såsom: NGO-bæredygtighed, juridisk miljø, organisatorisk kapacitet, økonomisk bæredygtighed, fortalervirksomhed, tjenesteydelse, sektorinfrastruktur, offentligt ansigt. Generelt er NGO'ernes bæredygtighed i 2018 uændret, hvilket bekræfter civilsamfundets bæredygtighed. Siden 2016 er den økonomiske bæredygtighed dog løbende blevet ringere. I mellemtiden har NGO'erne forsvaret deres interesser bedre. På samme tid er det offentlige billede trods

den voksende opmærksomhed om de ikke-statslige sektors betydning i samfundet blevet undergravet i de senere år. Negativ retorik om civilsamfundsaktiviteter høres ofte fra politikere og medlemmer.

Find rapporten om Letland:

(<https://nvo.lv/uploads/201910041745409456.pdf>)

såvel som hele civilsamfunds bæredygtighedsindekset 2018:

<https://nvo.lv/uploads/201910041747406956.pdf>

NGO'er mødtes med repræsentanter for Justitsministeriet og Finanstilsynet

Den 18. september blev der afholdt et møde mellem NGO'er og Justitsministeriet og Finanstilsynet, arrangeret af bl.a. Civic Alliance Letland, for at diskutere en rapport om risici ved hvidvaskning af penge og finansiering af terrorisme gennem ikke- statslige organisationer. Efter langvarige diskussioner blev det konkluderet, at:

- Der er behov for at forbedre indholdet og rapporteringsprocessen i NGO-årsrapporter;
- Det ville være ønskeligt, at Finanstilsynet målretter sig mod højrisikogrupper i den kommende periode;

Der er behov for at skabe opmærksomhed i den offentlige og ikke-statslige sektor om potentielle økonomiske risici og god foretningsførelse.

#JaunaisPilsonis Uddannelsesinitiativ i lettiske skoler.

I oktober og november bliver #JaunaisPilsonis (Unge medborgere) uddannelsesinitiativet præsenteret i lettiske skoler for at fremme borgerskab blandt unge. I løbet af lektionen lærer de studerende på en interaktiv og overordnet metode om elleve former for borger-

deltagelse, herunder aktiviteter fra ikke-statslige organisationer, og vil være i stand til selv at deltage i borgeraktiviteter. Programmet Unge Borgere (tidligere Små borgere) som er udviklet af Alliancen har uddannet mere end 13.000 unge voksne over en ni-årig periode.

Målet med Unge Borgere initiativet er at fremme de unges borgerskab, som hidtil ikke har været inkluderet i læseplanen.

Uddannelsesinitiativet er arrangeret af Civic Alliance - Letland i samarbejde med Forbundsrepublikken Tysklands ambassade i Riga.

Letland støtter fuldt ud Parisaftalen

Juris Pūce, Minister for miljø og klima samt regional udvikling

”Letland har allerede bekræftet, at resten af det internationale samfund kan stole på vores støtte til en mere ambitiøs klimapolitik”. I maj 2019 sluttede Letland sig til det, der dengang var en lille gruppe af EU-medlemsstater på Sibiu-topmødet, der opfordrede til mere ambitiøse

klimamål og fastsættelse af et mål om klimaneutralitet for 2050 i tråd med målet om at begrænse den globale temperaturstigning til 1,5°C.

I juli 2019 godkendte Letlands regering Letlands plan for tilpasning af klimaændringer for 2030, hvori der blev fastlagt konkrete tiltag til tilpasning, der skal implementeres i den nærmeste fremtid. Det indeholder mere end 80 tilpasningstiltag for at hjælpe befolkningen og økonomien i Letland med at tilpasse sig bedre til virkningerne af klimaændringer. Blandt andet inkluderer det specifikke foranstaltninger, for eksem-

pel om at øge beredskab i tilfælde af skovbrande og forbedre infrastrukturen til at styre øget nedbør.

Finlands og Sveriges tiltrædelse i 1995 flyttede Den Europæiske Union nordpå. Unionen strakte sig dermed over den arktiske cirkel, og Den Russiske Føderation blev en nabo. Tiltrædelsesforhandlingerne med Estland, Letland, Litauen og Polen øgede yderligere Unionens rolle i Østersøregionen.

Unionen havde brug for en politik for at opbygge samarbejde med sine nye naboer i nord og for at tage sig af udfordringerne i denne region. Dette var grundlaget for initiativet til den "Nordlige Dimension", der siden 2006 har været en fælles politik for Unionen, Island, Norge og Rusland i regionen.

De største succeser er opnået ved at forbedre den økologiske situation i Østersøen og den nukleare sikkerhed i det nordvestlige Rusland. Det Nordlige Dimensions miljøpartnerskab har bidraget til at finansiere store investeringer i rensningsanlæg i Skt. Petersborg, Kaliningrad og Petrozavodsk. Vandkvaliteten er klart forbedret. I øjeblikket realiseres lignende projekter i Hviderusland.

Lignende partnerskaber er blevet oprettet inden for områder som transport, kultur og sociale og sundhedsmæssige spørgsmål. Grænseoverskridende samarbejdsprojekter finansieret i fællesskab af Den Europæiske Union og dens medlemsstater og landene i regionen har bidraget til både at skabe infrastruktur som grænseovergangs infrastruktur og andre forbindelser mellem myndigheder og mennesker i grænseområderne.

Da ideen om den Nordlige Dimension blev skabt for omkring tyve år siden, var fokus i Østersøregionen. På det tidspunkt tog det arktiske samarbejde sine første skridt efter oprettelsen af i Det arktiske Råd i 1996. Der var ikke megen tale om regionens økonomiske udsigter.

Nu ændrer de igangværende klimaændringer og teknologiske innovationer dette billede. Denne sommer var isdækket af det arktiske hav 2 millioner kvadratkilometer mindre end for

10-20 år siden. Området omkring Ob-bugten ved Det Arktiske Ocean er blevet centrum for Russlands produktion af flydende naturgas. Transport af denne gas og andre varer har ført til at trafikken på søruten langs den nordlige kyst af Rusland er vokset. Denne rute forkorter afstanden mellem vesteuropæiske og østasiatiske havne ca. 20 til 30%.

I maj endte Finlands andet toårige formandskab for det arktiske råd. Miljøspørgsmålene var i forgrunden, fordi klimaet i de arktiske områder ændrer sig hurtigere end andre steder. I Arktis er vægten lagt på tilpasning, da emissionerne fra regionen er relativt begrænsede. Imidlertid kan landene i regionen spille en rolle, især ved at begrænse udledningerne af sort kulstof, der får is og sne til at smelte hurtigere. Dette kan gøres mest effektivt ved at reducere gasafbrænding i olieproduktionen, ved at bruge renere brændstoffer i arktisk skibsfart og ved at mindske udledninger fra lokal varme- og kraftproduktion.

Hendes historie skabte historie

BBC fortsætter deres serie om bemærkelsesværdige kvinder, der turde gøre en forskel. I den nuværende episode diskuterer den første kvindelige præsident i Letland, Vaira Vīķe-Freiberga, sit ekstraordinære liv.

Hør det her:

https://www.bbc.co.uk/programmes/m000764j?fbclid=IwAR1yWgc-6Es-7gfv7oKzOwOmlzJESS_Ps2avo_7ULmhxNHgV5GJzdriP0SHI

FCMC (Financial and Capital Market Commission) stopper samarbejdet med “PNB Banka”

Den 15. august 2019 erklærede Den Europæiske Centralbank (ECB) - som en direkte tilsynsførende for “PNB Banka” - ban-

ken som 'mislykket eller sandsynligvis mislykket finansinstitution'. På trods af dette besluttede den europæiske Single Resolution Board ikke at tage beslutning om "PNB Banka"'s fremtid. I lyset af ovenstående og med henblik på at beskytte indlån fra PNB Banka-kunder afholdt bestyrelsen for Finans- og kapitalmarkedskommissionen (FCMC) et ekstraordinært møde, hvor det valgte at suspendere finansielle tjenester til banken og forhindre kunder i at hæve indskud fra "PNB Banka".

30 år med Baltikum

I august, da Letland, Litauen og Estland sammen med andre folkeslag overalt i verden fejrede de 30 år med Baltikum, var der fyldt med begivenheder, taler, minder og lykønskninger (et resume her:

https://www.latvia.eu/baltic_way

Det lettiske institut deltog også, organiserede mediebesøg, udgav et omfattende faktablad og skabte en kortfilm, der under hashtagget #actbalticway opmuntrer til at evaluere, hvordan Baltic Way fungerer i dag - i politik, i hverdagen, i relation til andre etc. Se mere på linket herunder:

<https://www.facebook.com/watch/?v=855115418208888>

Det lettiske institut lancerer nu et pilotprojekt "Letland fejrer 101 "

Denne nye platform samler alle de festligheder, der er i udlan-

Discover

Latvian Events Abroad

Found 179 events

ABROAD

Latvia 101 calendar launch

November 11, 2019 9:00

Riga

ABROAD

PROJECTION FRANCE POUR LA SEMAINE DU 13 AU 19 NOVEMBRE

ANGOULEME: Cinema de la cite

AUREMAY Navire

ANGOULEME: Lesap

BLOIS: Labbe

CHAMBRON SUR LARONCH: Cinemascope

CHERBOURG: Odéon

ORLÉANS: MALLARD François Truffaut

DOUAI: Paul Desmarêts

FRÉJULV: Vire

ORLÉANS: Jacques Tati

PARIS: Lombar

PARIS: Reflet Médicis

PARIS: Saint André des Arts

PERPIGNAN: Castillet

PORT DE BOCAL: Melles

RENNES: M. Mollaret

Film "Oleg" in France

13. November - 19. November

France

ABROAD

Latvian films in the world

13. November - 25. November

National Film Centre of Latvia

ABROAD

ABROAD

ABROAD

det, som fejrer 101-årsdagen. I modsætning til andre lignende initiativer giver denne interaktive platform alle den unikke mulighed for aktivt at deltage og give deres eget personlige bidrag til platformen ved at tilføje begivenheder, som de selv arrangerer.

Som et resultat vil samarbejdet mellem letter, der bor i udlandet, vores partnere og venner blive styrket og ikke kun i Letland, men også i udlandet. I begyndelsen vil platformen primært afspejle kulturelle begivenheder eller sportsaktiviteter, der er relateret til Letland, men med tiden vil den også omfatte andre typer festligheder.

Begivenheder kan tilføjes ved først at oprette en profil på <https://kurpes.lv/lv101-siden>.

Klik her for at få en videovejledning med instruktioner om hvordan du opretter en profil og føjer en begivenhed til platformen:

<https://www.youtube.com/watch?v=BxSncRWeV-c&feature=youtu.be>

Netop udgivet: Den yderste grænse

Danske frivillige i de baltiske uafhængighedskrige 1918-1920 af Mikkel Kirkebæk

Vi har tidligere i bladet givet et indblik i indholdet men vil du dybere ind i begivenhederne kan du nu komme det på 1208 sider.

Kontingent?

Ja det er allerede igen tid for at betale, nu for 2020. Vi får jo ikke nogen former for statsstøtte, hverken fra Letland eller Danmark så vi håber du stadig vil støtte foreningen og dermed holde dig lidt orienteret om forholdene i Letland.

Se kontingentsatserne og betalingsmuligheder side 41

UNIKKE & BÆREDYGTIGE JULEGAVER

JULEUDSALG I GÅRDBUTIKKEN

12. - 14. DECEMBER 2019

Kære medlemmer,

Jeg holder juleudsalg i gårdbutikken
torsdag den 12. og fredag den 13. december kl.14 - 18
og lørdag den 14. december kl.10 - 14.

Spar 20-70 % på lettisk kunsthåndværk.
Kan du ikke nå forbi butikken i åbningstiden, ring til mig
20 16 09 63 og vi finder en anden dag, der passer dig bedst
inden Jul.

Glædelig jul og et lykkebringende nytår til dig og din familie!

De varmeste hilsner, Anda Dyrlund - Parbst

Mødet med Ivars Silis

Mange af foreningens medlemmer er naturligvis velbekendte med Ivars Silis og hans livsfortælling – enten fra tidligere møder eller gennem hans mange bøger. Jeg vidste godt, hvem han var, og havde længe haft lyst til at møde og høre flygtningen, ingeniøren, geofysikeren, forfatteren, fotografen, fotokunstneren, dokumentaristen, ekspeditionslederen, eventyreren – men mest af alt – manden, der elsker Grønland, i virkeligheden. Er ikke sikker på, jeg fik det hele med i indledningen her... Det var derfor med stor nysgerrighed, at jeg den 5. november 2019 mødte op på den lettiske ambassade i København, som havde inviteret Ivars Silis til at fortælle om

Ambassadøren i samtale med Ivars Sillis og Livija Klans-Kovalevskis

sit lange og begivenhedsrige liv, som han selv sammenlignede med en perlehalskæde. Denne aften havde han støvet sit lettisk af for på gribende vis at fortælle om nogle af perlerne – en spændende og livsbekræftende fortælling, som tiltrak da også en hel del yngre som ældre letter.

Scenen blev sat under anden verdenskrig, hvor den røde hær i efteråret 1944 rykkede nærmere de baltiske lande og medførte en flygtningestrøm over Østersøen mod vest. Meget illustra-

tivt beskrev han flygtningesituationen i Danmark - det land, han netop var ankommet til som 4-årig sammen med sin mor og lillebror. Men også hvordan situationen ændrede sig for de 250.000 tyske flygtninge og 3.000 lettiske flygtninge i Danmark efter befrielsen, hvor de tyske flygtninge kom til særligt bevogtede lejre, mens de lettiske flygtninge fik noget friere forhold.

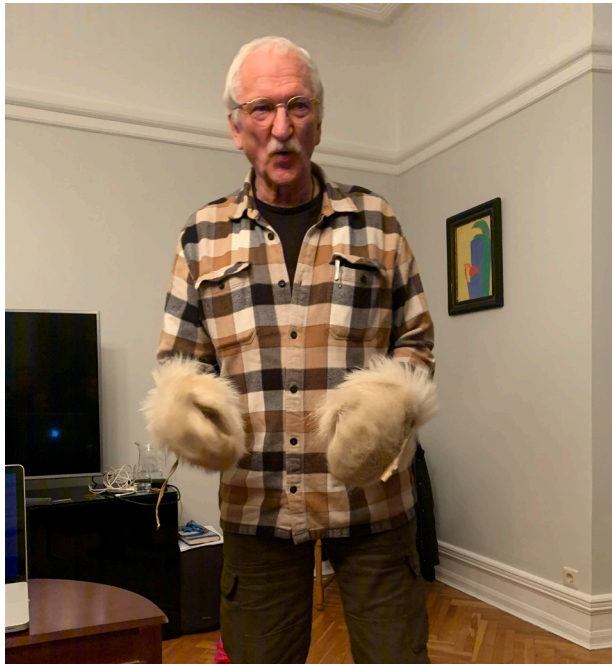
330 lettiske flygtninge blev indlogeret på Gurrehus i Nordsjælland. Det eneste, flygtningene havde medbragt, var det tøj, de stod i. Der var ingen ydre rigdom, mens den indre rigdom blomstrede. Ivars Silis husker tiden som vidunderlig for en dreng, som opholdt sig i selskab med soldater og sømænd, som kunne fortælle mange historier fra deres lange udenlandrejser. Der var også en hel del kulturpersonligheder. Mange af disse personer blev hans store idoler. Han har varmt og positivt beskrevet sine barndomserindringer om livet som lettisk krigsflygtning i efterkrigstidens Danmark i erindringsbogen "Slot under vand".

Flere og flere af de lettiske flygtninge begyndte at emigrere til andre lande og skrev tykke breve til de tilbageblevne om det fede liv med store biler og bjerge i USA og Canada. Efterhånden som tiden gik, blev brevene dog tyndere og tyndere for til sidst kun at være et postkort til påske. De lande, folk udrejste til, stillede krav om et godt helbred, uddannelse, arbejde og eventuelle bekendte i landet. Eftersom Ivars Silis' mor led af tuberkulose, var det ikke muligt for familien at udrejse, hvorfor de endte med at blive i Danmark. Han drømte ellers om bjergene, og drømmen forsvandt aldrig.

Der er nu et sceneskift, og Ivars Silis tager et stort spring til endnu "en perle i halskæden". Han valgte at læse til ingeniør på Danmarks Ingeniørakademi, eftersom det var den absolut korteste uddannelse, han kunne vælge. Han ville se verden, men også Københavns restaurant- og jazzklubliv. For ikke at glemme sygeplejeskolen med alle de søde sygeplejersker, som han sagde med et glimt i øjet.

Han elskede allerede dengang vinter, hvorfor han 1963-64 søgte arbejde i Grønland. Han ankom til Nordgrønland i 1964, hvor han ønskede et aktivt liv med fiskeri, jagt og eskimoer. Kontor- og papirarbejde var ikke noget for ham. Da han havde arbejdet som geofysiker i et år, fik han nok, da en dansk elektriker var i observatoriet og påpegede hans noget rutineprægede arbejde. Han ville bo som det grønlandske lokalsamfund. Det indebar hundeslæder, isbjørneskind og hvaltænder. Han husker stadig den eksakte dato for sin opsigelse – d. 17. februar 1967. Arbejdsgiveren DMI, Danmarks Meteorologiske Institut, som dengang hørte under Forsvarsministeriet, var noget forundrede over opsigelsen og ikke mindst den skæve opsigelsesdato. Forklaringen skal findes i, at den 17. februar i 1967 var dagen, hvor solen stod op efter 4 måneders polarnat.

Herefter pakkede Ivars de mest nødvendige ting – sit gevær, Biblen og bogen Kærlighedens ABC – og drog afsted, mens han drømte om jagt, hvalrosser, sæle m.v. Han drog i hun-

deslæde mod Canada over en 50 km bred tilfrosset stræde for at jage isbjørne. Isbjørnejagt blev der dog ikke så meget af i denne omgang. Da han endelig fik øje på en isbjørn og satte hundende på sporet, fulgte hundene sporene i den modsatte retning - væk fra isbjørnen. Så det blev mest harer og sæler, der var

på sigtekornet. Tilbagevejen var vanskelig og næsten uoverkommelig på grund af de mange isflager, der brød op, og som gjorde, at man kun kunne køre et par km i døgnet. Og så var 50 km en lang vej hjem.

Nogen polarjæger blev han med egne ord ikke, men han fik forståelsen og respekten for den arktiske natur og brugte de efterfølgende mange år som konsulent, fotograf og filmskaber. Begejstringen for billeder og film fulgte ham de efterfølgende 40 år, og det blev til dokumentarfilm, propagandafilm m.m.

Aftenen sluttede af med velvillig og ærlig besvarelse af flere aktuelle spørgsmål om dagens Grønland, en kavalkade af hans imponerede naturbilleder og prøvning af et par isbjørne-/sælskindshandsker. Dem var der ingen, der frivilligt ville af med igen. Når vi ikke kunne være i hans sko, kunne vi i det mindste være i hans handsker...

Tak for en inspirerende aften, Ivars Silis (selvom mit kontorjob føltes kedeligt dagen efter)!

Og mange tak til ambassaden for arrangementet og forplejning.

Foto og tekst af Signe Struberga

Vinterhyggemøde

Kære medlem,

Hermed inviteres du til et vinterhyggemøde lørdag, den 25. Januar 2020 kl 13-16 på Slotsparken 84 C, 2880 Bgasværd. Signe vil lægge hus til en hyggelig frokost og uformel snak, hvor vi bedre kan lære hinanden at kende samt drøft stort og småt om vores fælles interesse for Letland.

Tilmeld dig gerne ved at skrive til signe.struberga@gmail.com eller sende en sms til 21953831

På glædeligt gensyn Bestyrelsen

Medlemsmøde på den lettiske ambassade

Traditionen tro holdt Foreningen Danmark-Letland d. 12. november 2019 et medlemsmøde med den lettiske ambassadør i Danmark, Alda Vanaga. Mødet fandt sted på den lettiske ambassade i København. Ambassadøren bød foreningens medlemmer, som hun benævnte "sine venner", velkommen og fortalte, at ambassaden sætter stor pris på foreningens og alle medlemmers interes-

se for Letland.

Sidst, medlemmerne mødtes på ambassaden, var i januar kort efter det lettiske parlamentsvalg og regeringsdannelsen. Ambassadøren kunne glædeligt berette, at Letland stadig havde den samme regering, som fortsat består af fem meget forskellige partier, som godt nok har samme holdning til de større velfærds- og sikkerhedsspørgsmål, men som er svært forenelige i mange mindre sager. Men den lettiske ministerpræsident Krišjānis Kariņš er god til at finde kompromiser, og ambassadøren kunne ikke forestille sig en politiker, som aktuelt kunne gøre det bedre.

De tre emner, som i øjeblikket er mest i fokus i lettisk politik og som derfor blev fremhævet på mødet, er sikkerhed, strukturreformen og klima. Men også sundhedspolitik og den store

udvandring er emner, som fylder rigtig meget.

Det danske forsvarssamarbejde med Letland har aldrig været tættere, nu også med tilstedeværelse af danske tropper i Letland og etablering af det dansklede multinationale divisionshovedkvarter North i Ādaži, Letland. Danmark ser i stigende grad Baltikum som en del af sin egen sikkerhed, og forsvarssamarbejdet åbner da også mange døre for ambassadørens arbejde i Danmark. Det er altid noget, man kan diskutere med danskerne, nævnte ambassadøren.

Der pågår en større strukturreform i Letland i erkendelse af, at der bliver færre og færre indbyggere i Letland, primært i landdistrikterne, og at det derfor bliver dyrere og dyrere at yde kommunal service og drive kommunalbestyrelser, skoler og ældreområdet. 119 kommuner skal blive til blot 39 kommuner. Letland vil blive inddelt i 34 regioner, mens fem byer - Riga, Jūrmala, Daugavpils, Liepāja og Rēzekne - vil bevare deres "by-status" og ikke vil blive tvunget at være en del af deres respektive regioner. Det er dog vanskeligt at gennemføre reformen, da mange kommuner - og særlig dem, som står til nedlæggelse - ikke just er begejstrede for reformen. Juris Pūce, minister for miljø og regional udvikling, forsøger ellers

bravt at kommunikere og formidle fordele og ulemper ved reformen ved at rejse rundt i landet. Så snart strukturreformen er gennemført, er der i øvrigt også brug for en skolereform i takt med, at der blive færre elever, som koster desto mere. Letland er et grønt land. Halvdelen af

Letlands territorium udgøres af skov, uden større industrier. På klimaområdet er Danmark rigtigt nok en frontløber, men Letland er også godt med. Letland har underskrevet Paris-aftalen fra 2015, hvor landene forpligtes at bidrage til den samlede reduktion i udledningen af drivhusgasser. Og Letland var sammen med Danmark blandt de ni lande, der som et forsøg på at præge EU's klimapolitik under det rumænske EU-formandskab, underskrev det mere ambitiøse non-paper om klimaneutralitet i 2050, dvs. at man til den tid ikke udleder mere CO², end man kan kompensere for via CO²-optag. Det lettiske erhvervsliv synes at bakke op om dette ambitiøse tiltag, selvom det kommer til at koste.

På sundhedsområdet er der aktuelt protester fra læger og sygeplejersker, som d. 7. november demonstrerede foran parlamentet Saeima. Det skyldtes, at parlamentet for et års tid siden vedtog en lov om højere løn i 2020 til læger og sygeplejersker. Lønniveauet i det offentlige sundhedsvæsen i Letland er ikke prangende, og bl.a. derfor er mange læger og sygeplejersker udvandret til Skandinavien og Tyskland. Loven gav på en måde et håb for den pressede sundhedssektors ansatte. Under regeringens budgetforhandlinger for 2020 kunne der imidlertid ikke findes tilstrækkeligt mange penge til den ellers lovsikrede forhøjelse af lønningerne. Det udgør et stort problem for regeringen, idet loven var vedtaget, men kunne ikke overholdes. Ifølge ambassadøren tager ministerpræsident

Krišjānis Kariņš situationen meget alvorligt og forsøger at finde pengene.

Sidst men ikke mindst er den store udvandring stadig Letlands akilleshæl. Der er iværksat tiltag i form af eksempelvis en koordineret praktisk hjælp til hjemrejse og genetablering, som skal være med til at sikre, at flere letter får mulighed for og lyst til at vende tilbage for at arbejde og bo i Letland. I Letland er der stor glæde for de familier, som allerede har valgt at vende tilbage, og ambassadøren berettede, at hun og ambassadens ansatte da også bestræber sig på en tæt og personlig kontakt med de ca. 6000 letter i Danmark, hvoraf langt de fleste er bosat i Vejle-området.

Aftenen blev rundet af med den lidt pudsig konstatering af, at det er første gang, at både Letlands præsident Egils Levits og ministerpræsident Krišjānis Kariņš er "udlandsletter", og de begge er uddannet ved det lettiske gymnasium i Münster (*Minsteres latviešu ģimnāzija*), Tyskland, der i årene 1946-1998 uddannede mange eksil-letter i sprog, kultur og meget andet. Egils Levits' familie flyttede fra Sovjetunionen til Vesttyskland i 1972, da Egils Levits var 17 år gammel, og vendte tilbage i starten af 1990'erne. Krišjānis Kariņš er derimod amerikansk-født og kom til Letland i 1997. De er ifølge ambassadør Alda Vanaga begge temmelig karismatiske, taler som sande europæere og er gode repræsentanter for Letland på den internationale scene.

Efter ambassadørens indlæg blev der stillet flere spørgsmål, efterfulgt af uformel dialog med servering af lækre kager og kaffe. På mange måde en udbytterig aften i godt selskab, arrangeret i fællesskab af foreningen og ambassaden.

/Skrevet af Signe Struberga

Camp 34

Besøg af skoleelever fra Kandava og Mersrags i Lejre

Mandag den 19. august kl. 13.40 ankom 22 elever og 6 lærere fra skolerne i Kandava og Mersrags til Kastrup. Her blev de modtaget af bl.a. Peter Busk fra Lejre Ungdomsskole. Eleverne havde et omfattende program foran sig for den kommende uge. De skulle lære danske elever og deres familier at kende, de skulle deltage i undervisningen på en af Lejres skoler, de skulle ud at sejle med et vikingskib og deltage i aktiviteter i ungdomsklubben - og meget andet.

Men først tid til lidt adspredelse: En tur til havnebadet ved Islands Brygge med mulighed for en svømmetur og derefter i Tivoli. Her stødte de danske elever til. Eleverne blev så opdelt i blandede lettisk-danske grupper, således at letterne allerede her lærte de danske elever at kende, hos hvis familier de skulle bo. Alle fik udleveret et turpas, sponsoreret. Det var en stor succes, og letterne kunne være blevet i Tivoli meget længere. Men i Hvalsø ventede et barbecue-arrangement kvart i otte, og her tog også forældrene i værtsfamilierne imod. Så da det var færdigt var det hjem til dem og finde sig til rette i de nye omgivelser. Der var 20 værtsfamilier, idet der hos to af familierne boede 2 lettiske elever.

De lettiske lærere boede på Roskilde Vandrerhjem, hvor de blev hentet hver morgen af Peter Busk.

Den næste dag – om tirsdagen – var der fælles morgenmad på Lejre Ungdomsskole, og herefter delte eleverne sig. De danske fulgte deres normale skoledag på Hvalsø Skole, mens letterne deltog i undervisningen på Allerslev Skole. Og her var også de lettiske lærere med for at overvære undervisningen. Ved middagstid kørte de tilbage til ungdomsskolen, hvor der var frokost og bagefter forskelli-

Kreative aktiviteter på Lejre Ungdomsskole

ge kreative aktiviteter og sjov i ungdomsskolen. De danske elever sluttede sig til, da de havde fået fri fra skole.

Senere på eftermiddagen var der svømning og badelege i Sæby badet. Det var letterne også rigtig glade for. Det er ikke så almindeligt med uden-dørs svømmebassiner i Letland, og vejret var lige passende. Sidst på dagen tog man til ungdomsklubben Sølpilen i Kr. Hyllinge, hvor der var grillaften og forskellige aktiviteter.

Leg ved fritidsklubben

Om onsdagen kunne de lettiske og de danske elever være sammen hele dagen. Dagen begyndte igen med fælles morgenmad, og så var der kreativt arbejde bl.a. med at dekorere T-shirts i juniorklubben på Ungdomsskolen. Der var også mulighed for E-sport og for at køre på mountainbike.

De kreative arbejder fortsatte efter frokost, men nu skulle der også forberedes til et show den sidste aften, om torsdagen. Kl. 15 blev eleverne hentet af værtsfamilierne, og så var resten af dagen til fri disposition her. Der var et særligt program for lærerne med en sammenkomst mellem de lettiske og de danske lærere.

Så kom den sidste dag, torsdag. Den dag skulle de danske elever være i skole til kl. 13.30, mens letterne tog toget til Roskilde. Her var de først nede på Vikingskibsmuseet, hvor de hørte om vikingerne og også prøvede at sejle med et vikingeskib. Herfra gik turen op til domkirken, som de var inde at se og fik fortalt om.

Frokost på Ungdomsskolen, og herefter skulle de sidste forberedelser gøres til afslutningen om aftenen. Her deltog også de

De lettiske elever lægger fra kaj i Roskilde Havn

danske elever. Festaftenen på Hvalsø Skole begyndte kl. 18, og hertil havde de danske familier hver tilberedt en ret. Aftenen sluttede med et show og med sange, danse og taler. Og så var det tid til at tage afsked, for næste morgen skulle letterne med toget 6.11 fra Hvalsø Station til lufthavnen. Men da der var forskellige afgangstidspunkter med flyet for eleverne fra henholdsvis Kandava og Mersrags, var der et ekstra punkt for eleverne fra Mersrags: Et besøg på Den Blå Planet.

Camp 34 er lejreskolernes vinkel på samarbejdet med Lejres lettiske venskabskommuner, hvor man har en lang tradition for samarbejde. Projektet har været aktivt siden 2013 med besøg skiftevis hvert andet år i Lejre og i Letland. Det er et fast programpunkt for de ældste klasser i skolerne i Lejre. Projektet har afstedkommet mange andre internationale samarbejder for de enkelte skoler, blandt andet med Island, Frankrig og Tyskland.

Projektet er forankret i Lejre Ungdomsskole v/Peter Busk og med samarbejdsrelationer til folkeskolerne og ikke mindst det fælles elevråd.

Der er altid tale om, at der skal søges om deltagelse fra eleverne side. Det har igennem årene betydet, at det har været en

meget velmotiveret deltagerskare, der har været forberedt på, at de skulle rejse som gode ambassadører for Lejre, men også være den gode vært, *når projektet* er foregået i Danmark. En anden væsentlig pointe er, at engelsk ikke er modersprog for nogle af deltagerne, men bliver et arbejdsprog. Således trænes engelsk på bedste vis.

Tekst Jørgen Lauterbach

Foto: Peter Busk

I anledning af den lettiske nationaldag inviterede ambassadøren for Republikken Letland fru Alda Vanaga til visningen af den lettiske film "Bille" 13. november 2019 på Cinemateket

Inara Kolmanes familiefilm Bille er en sorgfuld, men livsbekræftende og vittig historie, fuld af håb. Det viser processen med modning af et barn og hendes forsøg på at komme til overens med verden i slutningen af 1930'ernes Letland. Bille lever i en verden, hvor de fattige har deres gader og de rige har deres. Hun har lært at klare fattigdom, men er frataget sin mors kærlighed; pårørende tager sig af Bille, men husker hende konstant på at hun ikke dur til noget, en der ikke får meget i livet. Det gør ondt på Bille, men pigen har en drøm - at bevise sit eget værd og løsrive sig fra følelsen af at føle sig mindreværdig. Billes personlige vækst passerer gennem de komplekse og tragiske faser i lettisk historie.

Bille er en lettisk / litauisk / tjekkisk koproduktion og vandt prisen for bedste film ved de 30. Lielais Kristaps Letlands nationale filmpriser i 2018. Se billede af Hasse Ferrold side 43.

Bestyrelsen

	Kirsten Gjaldbæk Kongstedvej 12 2700 Brønshøj Formand	3871 1825 kirsten.gjaldbaek@gmail.dk
	Niels Bendix Knudsen Lille Havelsevej 86 3310 Ølsted Næstformand	mobil 40312345 nbendix@mail.dk
	Aase Lundbye Gustav Esmanns Allé 6 2860 Søborg Kasserer	mobil 2532 0470 aaselundbye@gmail.com
	Lis Nielsen Rosenlundsvej 8 3650 Ølstykke Redaktør	mobil 23444179 Lishazel18@gmail.com
	Signe Struberga Slotsparken 84C 2880 Bagsværd Næstformand	signe.struberga@gmail.com
	Anda Dyrland-Parbst Horserød byvej 3 3000 Helsingør Webmaster	tlf. 2016 0963 anda.parbst@gmail.com
	Peter Fjerring Frederik VI's Allé 6, 1th 2000 Frederiksberg Bestyrelsesmedlem	mobil 2025 1783 peterfjerring@hotmail.com
	Holger Pyndt Degnemose Alle 41 2860 Søborg Suppleant	holger.pyndt@gmail.com

Foreningen....

Foreningen Danmark-Letlands medlemsblad udsendes til alle medlemmer.

Indlæg og udklip er meget velkomne og sendes til redaktør Lis Nielsen (lishazel18@gmail.com). Vi kan ikke love at bringe alle indlæg, ligesom vi forbeholder os ret til at redigere i det indsendte. Vi ser gerne at artikler på engelsk eller lettisk er oversat når vi modtager dem.

Foreningen Danmark-Letland er stiftet i august 1992 i København af en kreds af private personer med interesse for Letland.

Formålet med foreningen er:

På alle måder at styrke og udvikle venskab mellem det lettiske og danske folk, samt oplyse om Letland.

Som medlem af foreningen kan optages enkeltpersoner, husstande, foreninger, virksomheder, kommuner, menigheder, organisationer mv. med interesse for dansk-lettiske relationer.

Foreningen er landsdækkende. De fleste arrangementer finder sted i Københavnsområdet, men der opfordres til lokalt arbejde også andre steder i landet. Hos Fremad Rejser, Vesterbrogade 37, 1620 København V tlf.: 33 22 04 04, får medlemmer af Foreningen Danmark-Letland rabat på rejser til Letland. Indmeldelse i Foreningen Danmark-Letland sker ved henvendelse/indbetaling til kasserer Aase Lundbye.

Foreningens girokonto er: 07 736 54.

PS. Der bliver ikke udsendt girokort da det kun bruges af få.

Bankoverførsel via netbank sker til:

Danske Bank, reg. 1551, konto 000 0773 654

Årskontingent:

Enkeltpersoner	250 kr.
Husstande	350 kr.
Unge under 26 og pensionister	175 kr.
Organisationer m.m.	550 kr.

Nyttige adresser

Letlands Ambassade i Danmark,

Rosbæksvej 17, 2100 København Ø

Tlf. 3927 6000

embassy.denmark@mfa.gov.lv

www.am.gov.lv/copenhagen

Ambassadør: Alda Vanaga

Ambassadørens sekretær Inese Buike

Rådgiver/diaspora Liga Usilenoka

House Manager: Valdis Bormanis

Den Danske Ambassade i Letland,

Pils iela 11, Lv-1863 Riga, Latvia

Tlf. +371 6722 6210

rixamb@um.dk, www.ambriga.um.dk

Ambassadør: Flemming Stender

fleste@um.dk

Konsul/Attaché:

+371 6722 6210 ext. 16 /mob. +371 2612 1002

Det Danske Kulturinstitut i Riga,

Mūkusalas iela 3, Riga, LV-1423, Letland

Tlf.+371 728 99 94

Tlf.+371 728 82 21

[mailto: dki@dki.lv](mailto:dki@dki.lv)

Leder: Simon Drewsen Holmberg.

Det Danske Kulturinstitut i København

Vartov, Farvergade 27 L, 2. sal, 1463 Kbh K

Leder Michael Mørch.

Foreningens hjemmeside: www.danmark-letland.dk

Webmaster: Anda Dyrlund-Parbst

Kode til at se seneste numre af bladet: vairalat

KALENDER for 2019

- 25.jan. kl. 13-16 Vinterhyggemøde hjemme hos medlem af bestyrelsen Signe Struberga. Se side 31. Slotsparken 84C, 2880 Bagsværd
Tilmelding: Signe.struberga@gmail.com eller sms 21953831
31. marts Foreningens generalforsamling i Kilden Brøndbyøster. Nærmere oplysninger senere. Se indkaldelse side 19.
- 13.juni 2020 Sankt Hans fest i Lettisk Dansk Forening. Vi ved endnu ikke hvor festen afholdes.

Foto HASSE FERROLD: LETLAND / LETLAND: I anledning af den lettiske nationaldag inviterede Republikken Letlands ambassadør Alda Vanaga til visningen af den lettiske film "Bille" 13. november 2019 på Cinemateket. Lettisk øl og snacks blev serveret efter screeningen. FOTO: Det blev deltaget af mange ambassadører og andre ambassaderepræsentanter. Se nærmere omtale side 39.

Maleren hedder Ferdinandus Rusšics og billedet hedder hedder efterår.